

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Sententia D. Thomæ præfertur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

quod fideri in eis Deus. Quæris quid istam sentiam se-
sentiam summam tranquillitatem, placidissimam se-
sentiam, pacem que exuperat omnem sensum. Pute-
max Cheronim ex ipso sapientia fonte, ore Altissimi
haurientes, & refundentes fluentia scientia universis ci-
vibus suis. Putemus Seraphim spiritus totos divino
spiritu accensos, succendere universa; ut singuli cives
per ignem sint lucerna ardentes & lucentes; ardentes
charitate; lucentes cognitione.

ARTICVLVS II.

Virum Angeli superiores interdum mittantur
in ministerium?

§. I.

Quibusdam præmissis, referuntur sententia.

Suppono primò, Angelos distingui in assisten-
tes & ministrantes, ut colligitur ex illo Da-
vid. 7. Milia millium ministrabant ei, & decies centena
milia ministrabant ei, & decies centena milia
assistebant ei. Assistentes dicuntur illi, non qui ef-
fectum divinam immediatè vident (hoc enim
omnibus Angelis Beatis convenit) sed qui im-
mediatè recipiunt illuminationes à Deo, vel ut
ait D. Thomas hic quæst. 112. art. 3. qui secreta
divinorum mysteriorum in ipsa claritate divina essen-
tia percipere possunt: undetres soli ordines primæ
hierarchiæ, scilicet Seraphini, Cherubini, &
Throni, dicuntur assistere. Ministrantes verò
appellantur illi, qui ad mundi regimen & gu-
bernationem, vel per modum exequentis, vel
per modum disponentis ministrant: & ita aliæ
duæ hierarchiæ dicuntur ministrare; cum hoc
tamen discrimine, quod primus ordo secundæ
solum per modum disponentis, alii verò quin-
que ordines per modum exequentis ministrant,
ut patet ex dictis articulo præcedenti.

Suppono secundò, quod sicut duplex est mis-
sio divinorum personarum; una scilicet visibi-
lis, qualis est missio Verbi ad naturam humanā;
& alia invisibilis, qualis est missio Spiritus San-
cti per gratiam ad animam iusti: ita etiam du-
plex distingui potest missio Angelorum; una vi-
sibilis sive exterior; & alia visibilis sive interior.
Missio visibilis est quæ Angeli mittuntur ad ex-
terius aliquod ministerium in his inferioribus
exercendum; invisibilis verò fit per hoc quod
superiores illuminant inferiores.

Suppono tertio, adhuc duobus modis Ange-
los mitti in ministerium exterius, mediatè scilicet
& immediatè. Illi mittuntur immediatè, qui
per se ipsos immediatè ipsum ministerium exer-
cent: illi verò mittuntur mediatè, qui alios mo-
vent per imperium, ex speciali tamen ordinatio-
ne divina, ad ipsum ministerium immediatè ex-
ercendum.

Suppono quarto, omnes Angelos mitti mis-
sione visibili aut invisibili, mediatè vel imme-
diatè: quia nimirum vel exercent exterius mi-
nisterium, vel alios movent ad illud exercen-
dum, vel denique omnes superiores illuminant
inferiores. His positis.

Difficultas solum superest, utrum omnes An-
geli mittantur immediatè missione visibili? In
capis resolutione dux sunt Authorum sententiæ:
prima est Scoti, Durandi, Molina, Valentia, &
aliorum, asserentium omnes Angelos immedia-
tè mitti in ministerium, missione visibili; ita ta-
men ut inferiores regulariter mittantur, supe-
Tom. II.

riores verò ex speciali tantum Dei dispensatio-
ne, & ad aliquem effectum extraordinarium.
Secunda est D. Thomæ hic quæst. 112. art. 2. &
4. docentis ex Dionysio & Gregorio, Angelos
primæ Hierarchiæ, qui assistentes dicuntur,
nempe Seraphinos, Cherubinos, & Thronos, &
primum ordinem secundæ Hierarchiæ, qui est
Dominationum, nunquam mitti ad exteriora
ministeria, immediatè saltem; quamvis dici
possent ad ea mitti mediatè, quatenus alios mo-
vent ad illa exercenda.

§. II.

Sententia D. Thomæ præfertur.

Dico igitur, nec de lege ordinaria, nec ex-
traordinaria, Angelos quatuor primorum
ordinum, nempe Seraphinos, Cherubinos,
Thronos, & Dominationes, ad exteriora mini-
steria mitti; sed solum Angelos quinque ordi-
num inferiorum, scilicet Virtutes, Potestates,
Principatus, Archangelos, & Angelos.

Prima pars conclusionis probatur primò ex
SS. Patribus: Dionysius enim cap. 7. cœlestis
Hierarch. hoc expressè docet, & asserit se ita
tradere, sicut à D. Paulo accepit. Unde illum
refert & sequitur D. Gregorius homil. 34. in E-
vang. his verbis: Docet autem Dionysius, quod ex
minorum Angelorum agminibus foras ad explendum
ministerium vel visibiliter vel invisibiliter mittantur,
scilicet quia ad humana solatia vel Angeli vel Archan-
geli veniunt. Nam superiora illa agmina ab intimis
nunquam recedunt; quoniam ea que præeminent, usum
exterioris ministerii nequaquã habent. Et paulò post
subdit: Qui assistunt, sic contemplatione intimã per-
fruntur, ut ad explenda foris opera minimè mittantur.

Probatur etiam eadem pars ratione D. Thomæ
hic art. 4. Illi Angeli solum mittuntur (dele-
ge saltem ordinaria) in exterius ministerium,
quorum nomina aut proprietates designant ali-
quod exercitium exterius: Sed nomina & pro-
prietates quatuor ordinum superiorum, non si-
gnificant executionem, seu exterius ministeriũ,
bene autem nomina quinque ordinum inferiorum:
Ergo Angeli quatuor primorum ordinum
non mittuntur, saltem de lege ordinaria. Major
patet, Minor probatur: quia nec imperiũ (quod
importatur nomine Dominationum) nec quies
seu tranquillitas mentis, aut plenitudo scientiæ,
aut ardor charitatis (quæ significantur nomine
Thronorum, Cherubinorum, & Seraphinorum)
designant ministerium exterius; bene autem
nomina & proprietates Potestatum, Virtutum,
Principatum, Archangelorum, & Angelorum:
nam, ut articulo præcedenti declaravimus, per-
tinet ad Virtutes dare aliis potestatem exercen-
di ordinatam; ad Potestates arcere Dæmones;
ad Principatus regere regna & Provincias; ad
Archangelos nunciare magna; & parva ad An-
gelo: Ergo nomina & proprietates quatuor ordi-
num superiorum, non significant executionem;
seu exterius ministerium, bene tamen nomina
quinque ordinum inferiorum.

Confirmatur: Si Angeli superiores, de lege
ordinariã, ad exteriora ministeria mitterentur,
inepta esset illa assistentium & ministrantium
Angelorum partitio; quæ tamen à Theologis
communiter recipitur, & ex variis Scripturæ lo-
cis colligitur, præsertim ex illo quem supra ex
Daniele retulimus.

31 Quod verò nec ex dispensatione divina, seu A lege extraordinaria, Angeli superiores ad exteriora ministeria mittantur; quæ est secunda conclusio pars, ex eodem S. Doctore hic art. 2. suadetur. Hoc habet ordo divinæ providentiæ, quod inferiora per superiora ordinatim administrantur, nisi obstet aliqua ratio in contrarium: Sed nulla est ratio cur ab hoc ordine recedatur in ministeriis Angelorum: Ergo nec ex divina dispensatione, seu lege extraordinaria, Angeli superiores seu assistentes, ad exteriora ministeria mittuntur. Major patet, Minor probatur. Ideo ordo naturæ prætermittitur, quia sic expedit ad gratiæ manifestationem, vel ad fidei confirmationem; ob eas enim duntaxat causas Deus agit aliquando contra ordinem in natura statutum: B Sed hæc rationes cessant in ministeriis Angelorum, quia illa pertinent ad ordinem gratiæ; & aliunde prætermittitur ordinis statuti non valet ad fidei confirmationem, cum non possit hominibus viatoribus innotescere: Ergo nulla est ratio, cur ab ordine statuto in ministeriis Angelorum recedatur.

32 Confirmatur primò: Nihil est tam arduum in ministeriis divinis, quod inferiores Angeli exercere non valeant: Ergo non debent propterea mitti superiores.

Confirmatur secundò: Si ad aliquid debuisse mitti aliquis Angelus ex superioribus, maxime ad nuntiandum mysterium Incarnationis, quod est summum & præstantissimum inter omnia divina mytheria: Sed ad hoc non fuit missus nisi unus ex Archangelis, scilicet Gabriel, ut docet D. Gregorius loco citato, dicens: *Qui summa nuntiant, Archangelus vocantur: hinc est quod ad Virginem Mariam Gabriel Archangelus mittitur*: Ergo Angeli superiores, etiam se lege extraordinaria, ad exteriora ministeria non mittuntur.

§. III.

Solvuntur objectiones.

33 **C**ontrahanc nostram assertionem varia militant argumenta. Nam primò Apostolus ad Hebræos 1. dicit quod *Omnes Angeli sunt administratorii spiritus, nisi propter eos qui hereditatem capiunt salutis*: Ergo extribus etiam primis ordinibus Angeli ad nos mittuntur. Unde Isaia 6. Seraphim volavit ad illum Prophetam, ut ejus labia mundaret. Et Genes. 3. Deus collocavit Cherubim cum flammeo gladeo ante portam paradisi, ad custodiendam viam ligni vite.

34 Confirmatur primò: Lucæ 1. dicitur, *Missus est Angelus Gabriel à Deo*: Sed Gabriel est unus de superioribus Angelis; nam D. Bernardus homil. 1. super Missus est, ait: *Non arbitror hunc Angelum de minoribus esse, qui qualibet ex causa crebra soleant ad terram fungi legatione*: Ergo superiores Angeli à Deo mittuntur.

35 Confirmatur secundò ex illis verbis Daniel. 10. *Michael unus de Principibus primis, venit in adiutorium meum*. Ubi de Michaële utrumque assertitur, nempe illum esse de superioribus Angelis, & esse missum. Item Tobia 12. Raphaël dicit: *Ego sum unus ex septem, qui astamus ante Dominum*: & tamen missus est in ministerium junioris Tobia: Ergo Angeli primæ hierarchiæ, qui, ut supra diximus, soli sunt assistentes, mittuntur interdum ad exteriora ministeria.

Confirmatur tertio: Angeli omnes vel assistunt, vel ministrant, ut colligitur ex Danielis cap. 7. Sed Dominationes (qui sunt primi Angeli secundæ hierarchiæ) non assistunt, cum sed per Angelos primæ hierarchiæ illuminentur: Ergo ministrant.

Ad objectionem respondeo, quod omnes Angeli sunt administratorii spiritus, quia omnes ministrant, & mittuntur missione visibili, aut invisibili, mediata vel immediata, ut antea declaratum est, & explicat D. Thomas hic art. 2. ad 1. Ad illud quod additur dicendum est, illum Angelum, qui labia Prophete ignito carbone purgavit, non fuisse ex ordine Seraphinorum, sed unum ex inferioribus Angelis, qui dicitur est Seraphim, id est incendens, quia venerat ad incendendum labia Prophete, idque præstabat virtute & autoritate alicujus Seraphini, cujus efficientiam participabat, & cujus veluti vicarius & minister erat. Sic sæpe Angeli in veteri lege, Dei nomen assumebant, quia ejus personam sustinebant, ut patet ex illo Genes. 31. *Ita dixit Angelus Dei ad me: Ego sum Deus Brachel*. Ita ex Dionysio cap. 11. celestis Hierarchiæ docet S. Thomas hic art. 2. ad 1. Et D. Gregorius homil. 34. in Evang. ubi ait: *Hi spiritus qui mittuntur, eorum vocabulum percipiunt, quorum officium gerunt: qui enim in peccata locutionis incendat, dicitur Angelus carbonem portare, Seraphim vocatur, quod incendium dicitur*.

Ex quo patet responsio ad illud quod subiungitur de Cherubino, ante portam paradisi terrestri collocato: ille enim (ut docet Cajetanus in cap. 3. Genes.) non fuit de secundo ordine primæ hierarchiæ (siquidem illud ministerium non videretur ad eum excellens, ut intuitu ejus debuerit fieri dispensatio) sed magis aliquis estimanda hierarchia; quæ Cherubim dicitur esse, et quod in ea custodia Cherubinis subordinaretur, & prohiberet ingressum paradisi, in quo erat lignum scientiæ, quæ Cherubinis attribuitur.

Similia docet Pererius in Genesim lib. 6. de Cherubim quæst. 6. ubi hæc scribit: *Vox est illa Dionysii sententia, omnes proprietates omnium ordinum angelicorum in singulis etiam reperiri, verum hoc discrimine: proprietates superiorum ordinum reperuntur etiam in inferioribus, sed per diminutam eorum proprietatum participationem; proprietates autem inferiorum ordinum sunt item in superioribus, sed eminenter & excellenter*. Cherubim igitur significat plenitudinem scientiæ, quæ per excellentiam est in octavo ordine, per participationem autem communicatur inferioribus ordinibus. Itaque hoc loco nomen Cherubim non significat spiritus celestes octavi ordinis, sed superiorum ordinum Angelos: *suprema enim Hierarchie spiritus non mittuntur à Deo ad exteriora ministeria*. Angeli porro quibus custodia paradisi assignata est, rite nominati sunt Cherubim, ex abundantia scientiæ, ut ex eo intelligeretur, vigilantissimum & sapientissimum paradisi custodem esse à Deo positum, quem scilicet nemo aut dolus fallens, aut virtus vincens, in paradysum intrare posset.

Ad primam confirmationem responderetur concessâ Majori, negando Minorem. Ad probationem ex D. Bernardi testimonio desumptam, dicendum est, Gabrielem non esse de minoribus, quia non est de infimo ordine Angelorum, qui minima nuntiant, sed de secundo ordine Archangelorum, qui annuntiant summa, ut cum D. Gregorio docet S. Thomas hic art. 2. in d. nec esse de mi-